

A köles kül- és belpiaca

Györe Dániel

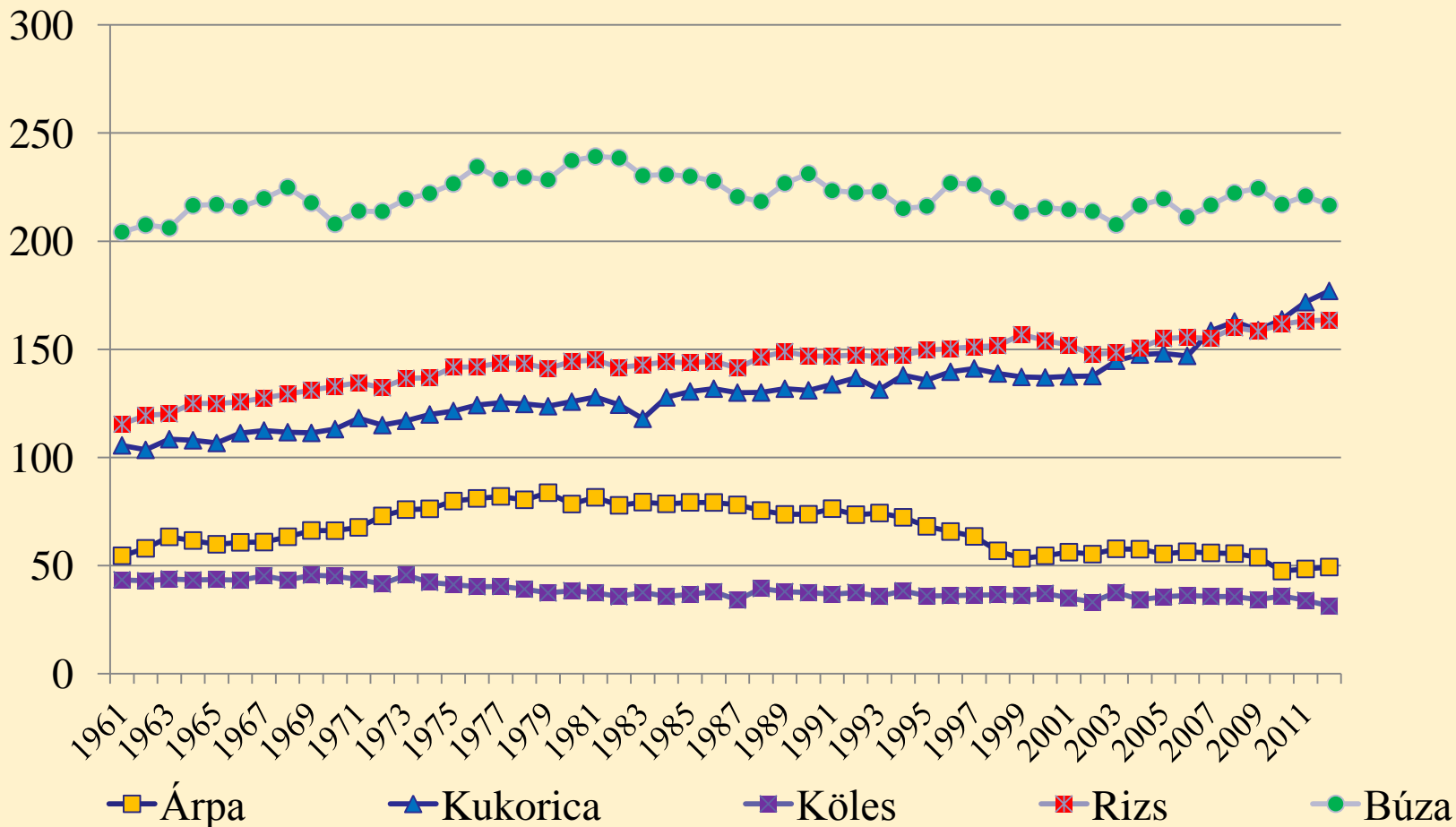
tudományos segédmunkatárs
Agrárgazdasági Kutató Intézet

Köles Reneszánsza Konferencia
2013. október 25.
Budapest

Világ gabonatermelése

- Az elmúlt 50 évben a főbb gabonanövények termőterülete növekszik, míg a köles területe csökken

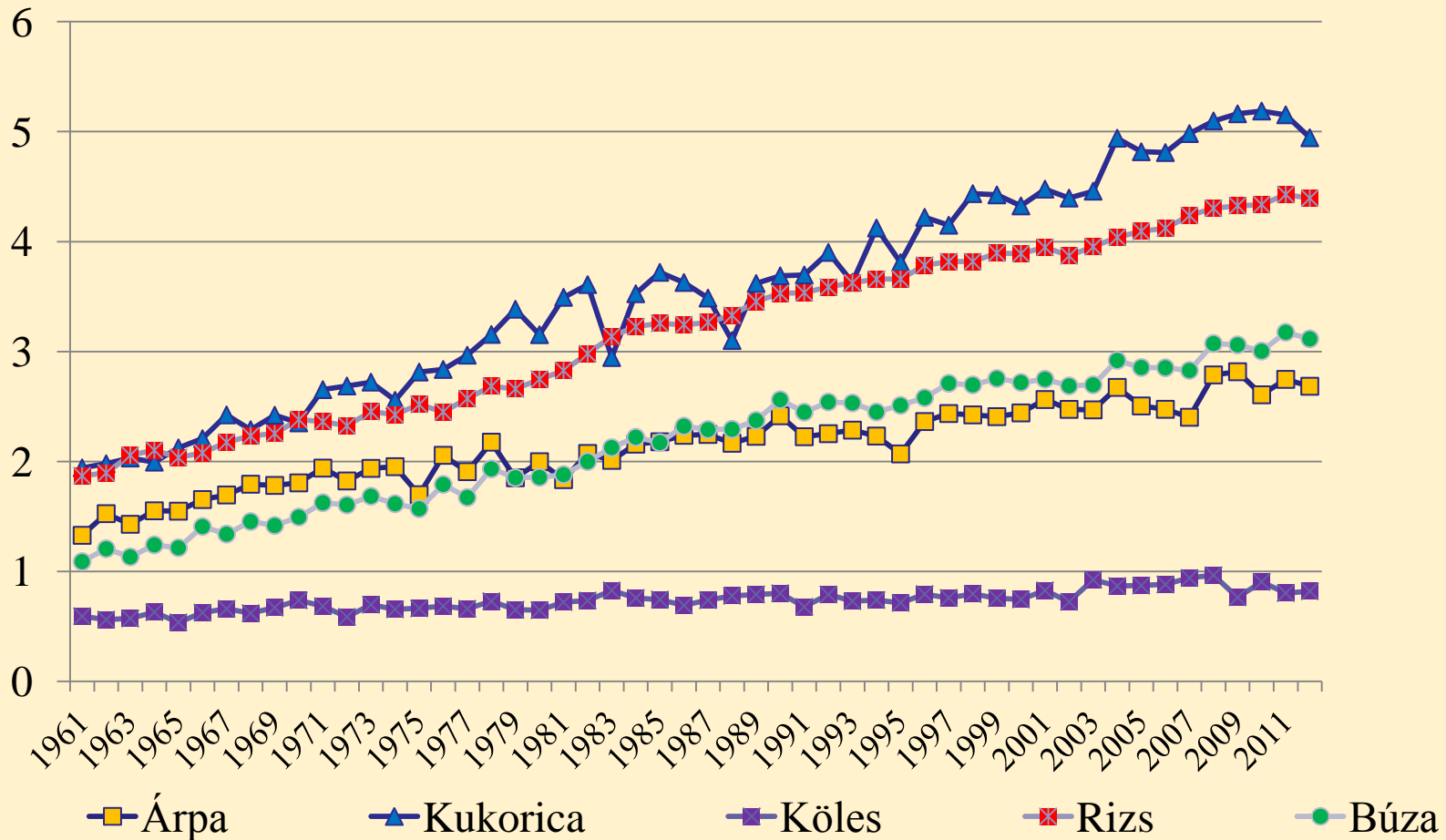
Fontosabb gabonák termőterületének alakulása a világban (millió ha)

Világ gabonatermelése

- Az elmúlt 50 évben a főbb gabonanövények termőterülete növekszik, míg a köles területe csökken
- Az összes jelentősebb gabonanövény termésátlaga dinamikusán növekszik, míg a kölesé stagnál, illetve alig-alig emelkedik

Fontosabb gabonák termésátlagának alakulása a világban (t/ha)

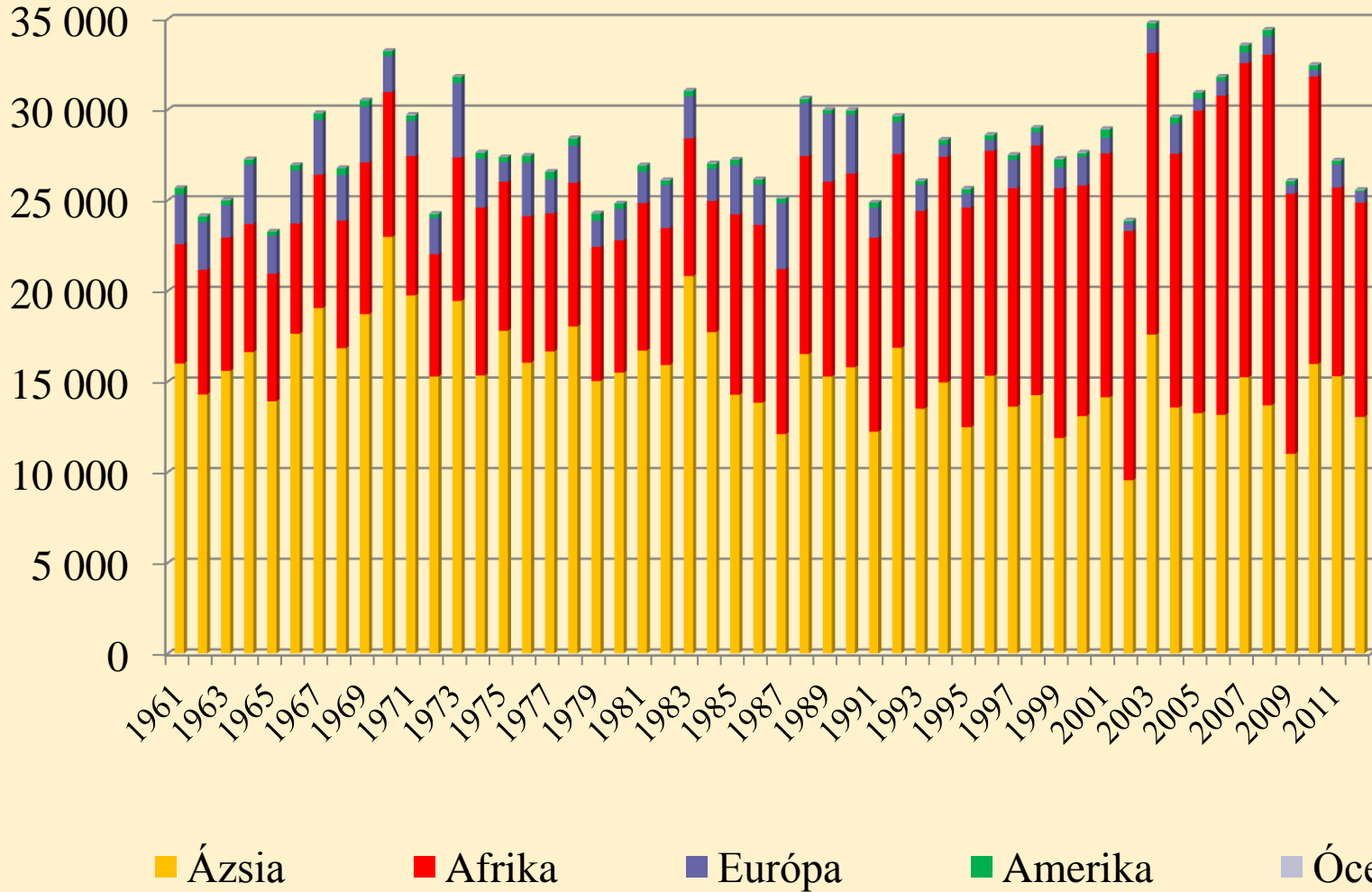

Világ köles termelése

- A világon Afrikában és Ázsiában termesztik a legnagyobb területen és mennyiségben a kölest

Köles termőterületének alakulása a világban (ezer ha)

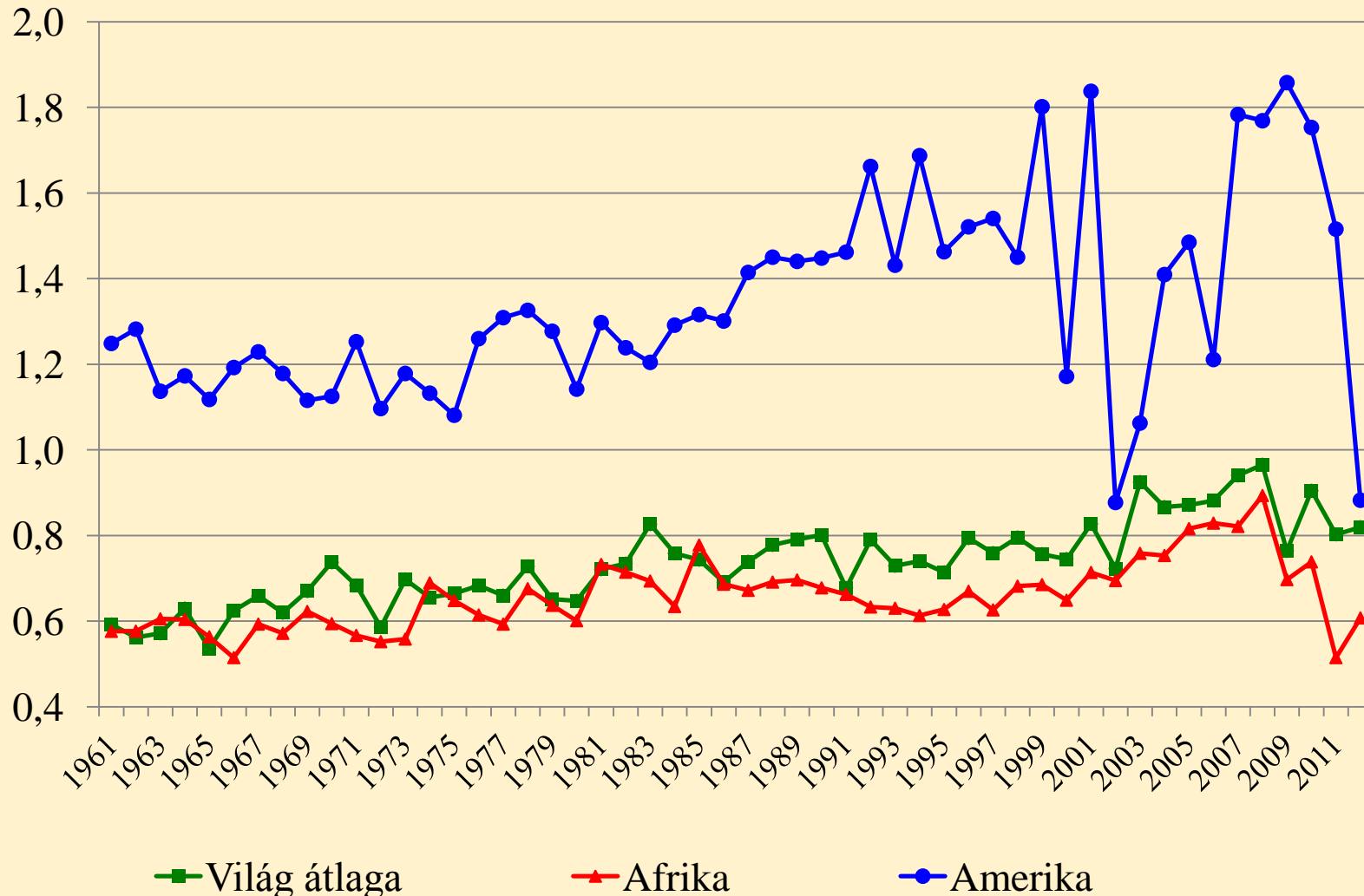

Forrás: FAO - Faostat

Világ köles termelése

- A világon Afrikában és Ázsiában termesztik a legnagyobb területen és mennyiségben a kölest
- A termésátlagok Afrikában a legalacsonyabbak, míg Amerikában a legmagasabbak

Köles termésátlagának alakulása a világban (t/ha)

Világ köles termelése

- A világon Afrikában és Ázsiában termesztik a legnagyobb területen és mennyiségben a kölest
- A termésátlagok Afrikában a legalacsonyabbak, míg Amerikában a legmagasabbak
- A világ legnagyobb köles termelője India, akit Niger, Nigéria és Kína követ

Köles termesztése a világban (2010-2012. évek átlagában)

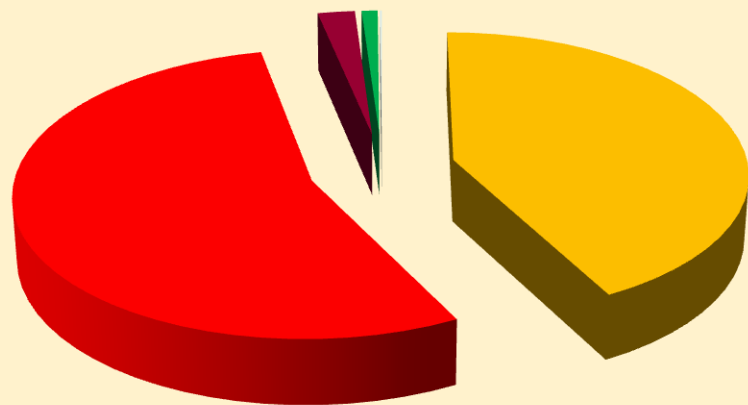
Hely	Ország	Mennyiség (millió tonna)
1.	India	12,09
2.	Niger	3,49
3.	Nigéria	2,48
4.	Kína	1,58
5.	Mali	1,54
6.	Burkina Faso	1,02
7.	Szenegál	0,65
8.	Csád	0,61
9.	Etiópia	0,60
10.	Szudán	0,49
41.	Magyarország	0,02
Világ összesen		28,44

Világ köles termelése

- A világon Afrikában és Ázsiában termesztik a legnagyobb területen és mennyiségben a kölest
- A termésátlagok Afrikában a legalacsonyabbak, míg Amerikában a legmagasabbak
- A világ legnagyobb köles termelője India, akit Niger, Nigéria és Kína követ
- A köles termelésében és fogyasztásában nagy az átfedés

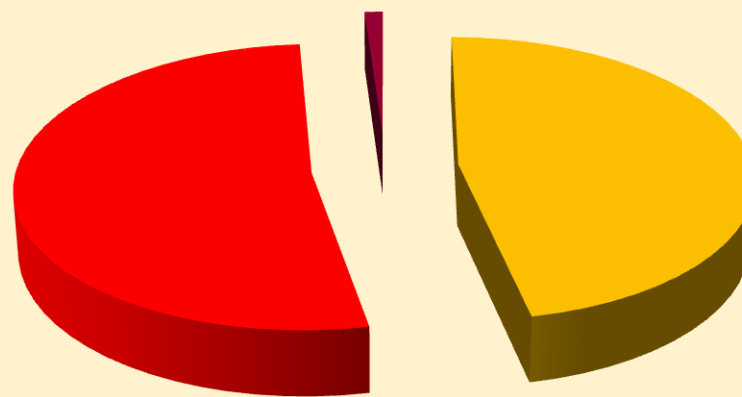
Köles termesztése és fogyasztása a világban (2005-2009. évek átlagában)

Termelés

■ Ázsia ■ Afrika ■ Európa
■ Amerika ■ Óceánia

Fogyasztás

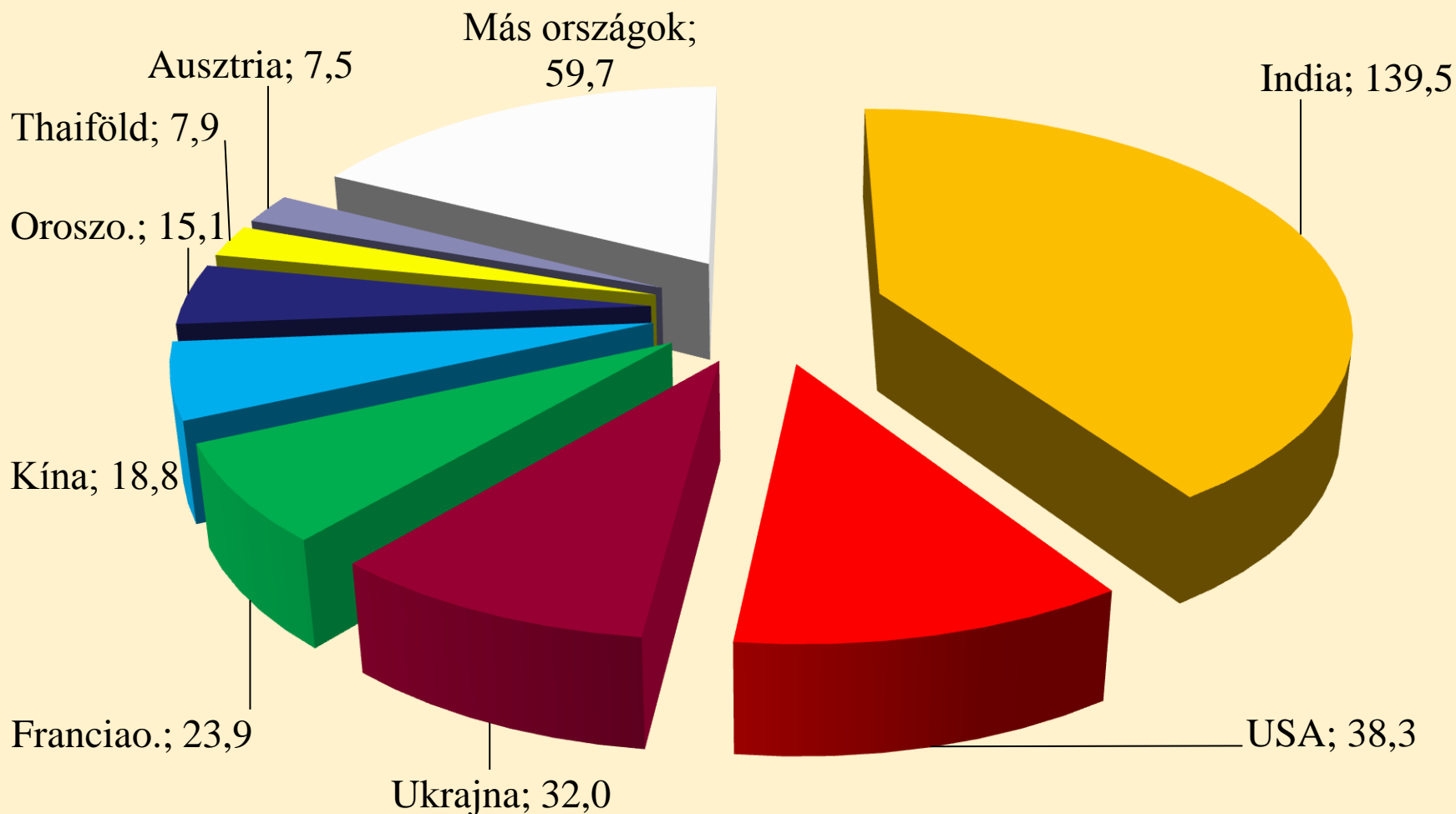

■ Ázsia ■ Afrika ■ Európa
■ Amerika ■ Óceánia

Világ köles termelése

- A világon Afrikában és Ázsiában termesztik a legnagyobb területen és mennyiségben a kölest
- A termésátlagok Afrikában a legalacsonyabbak, míg Amerikában a legmagasabbak
- A világ legnagyobb köles termelője India, akit Niger, Nigéria és Kína követ
- A köles termelésében és fogyasztásában nagy az átfedés
- A legnagyobb köles exportőr India, akit az USA, Ukrajna és India követ

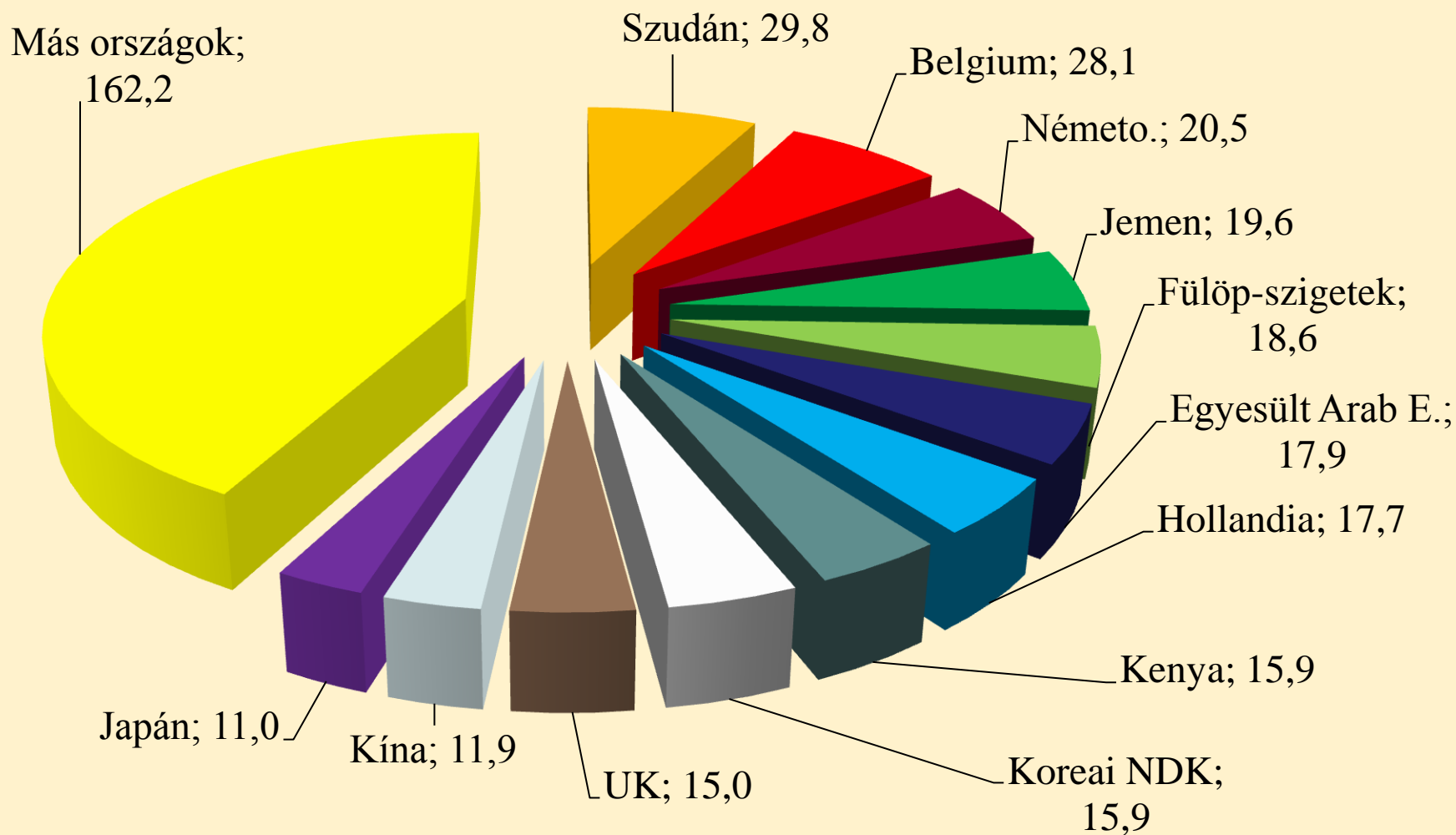
Köles legnagyobb exportőrei a világban (2006-2010. évek átlagában – ezer tonna)

Világ köles termelése

- A világon Afrikában és Ázsiában termesztik a legnagyobb területen és mennyiségben a kölest
- A termésátlagok Afrikában a legalacsonyabbak, míg Amerikában a legmagasabbak
- A világ legnagyobb köles termelője India, akit Niger, Nigéria és Kína követ
- A köles termelésében és fogyasztásában nagy az átfedés
- A legnagyobb köles exportőr India, akit az USA, Ukrajna és India követ
- A legjelentősebb köles importőr Szudán, akit Belgium, Németország és Jemen követ

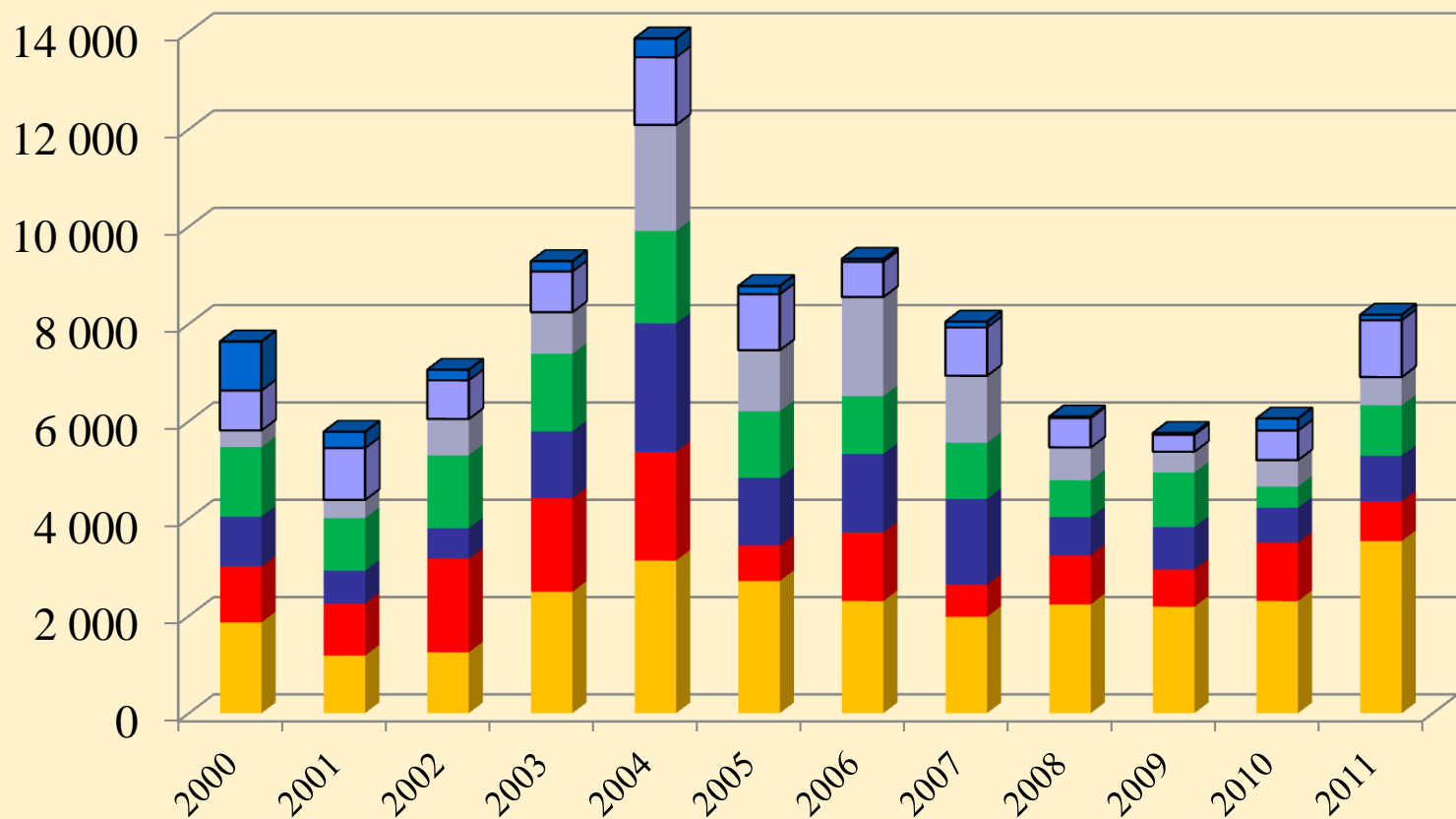
Köles legnagyobb importőrei a világban (2006-2010. évek átlagában – ezer tonna)

Magyarország köles termelése

- Éves szinten 6-14 ezer hektáron termesztenek kölest, elsősorban Dél-Alföldön, valamint a közép- és észak-magyarországi régiókban

Köles termésterülete Magyarországon (ha)

■ Dél-Alföld

■ Közép-Magyarország

■ Észak-Magyarország

■ Nyugat-Dunántúl

■ Közép-Dunántúl

■ Észak-Alföld

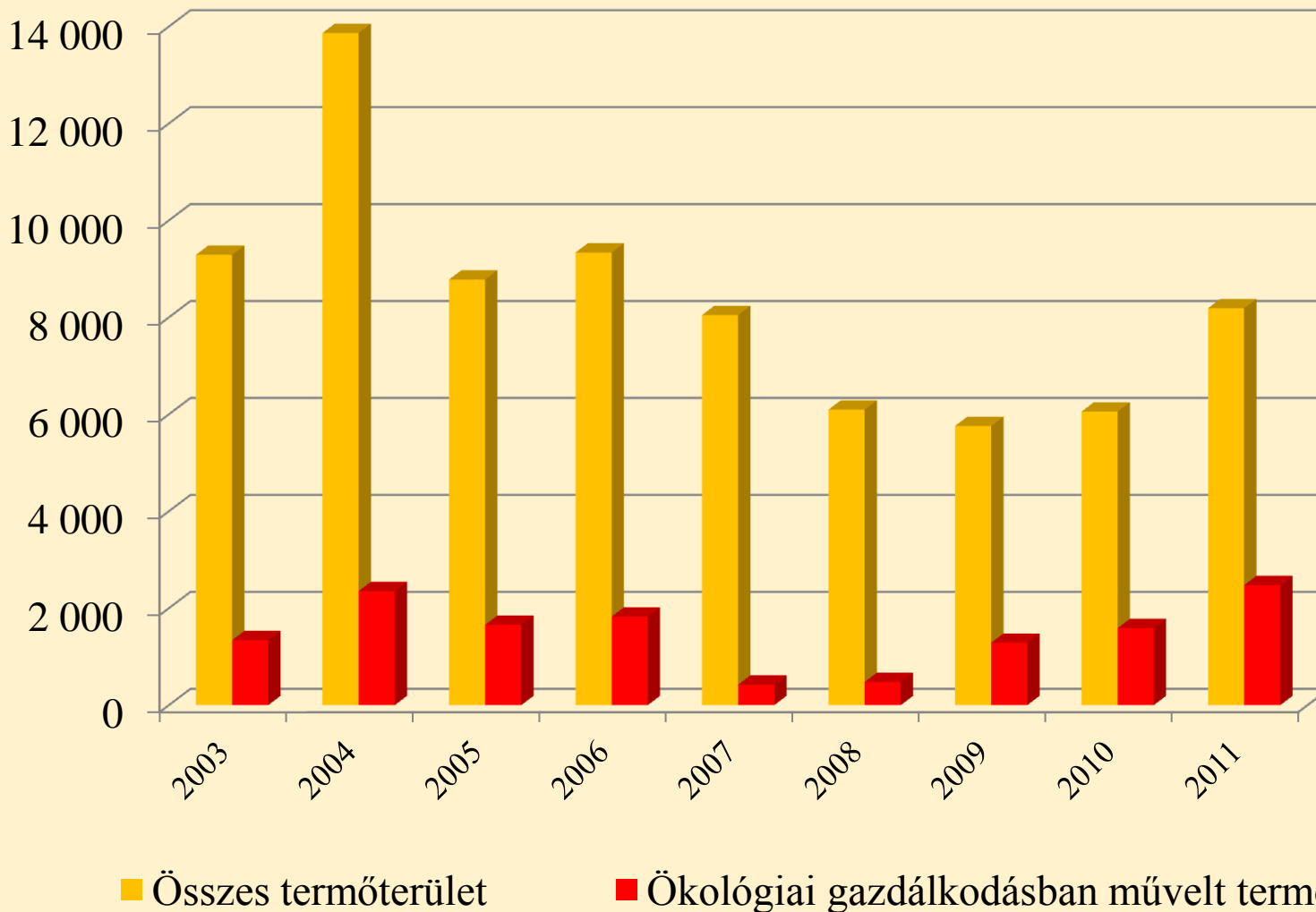
■ Dél-Dunántúl

Forrás: KSH

Magyarország köles termelése

- Éves szinten 6-14 ezer hektáron termesztnek kölest, elsősorban Dél-Alföldön, valamint a közép- és észak-magyarországi régiókban
- Egyre jelentősebb az ökológiai termesztés aránya

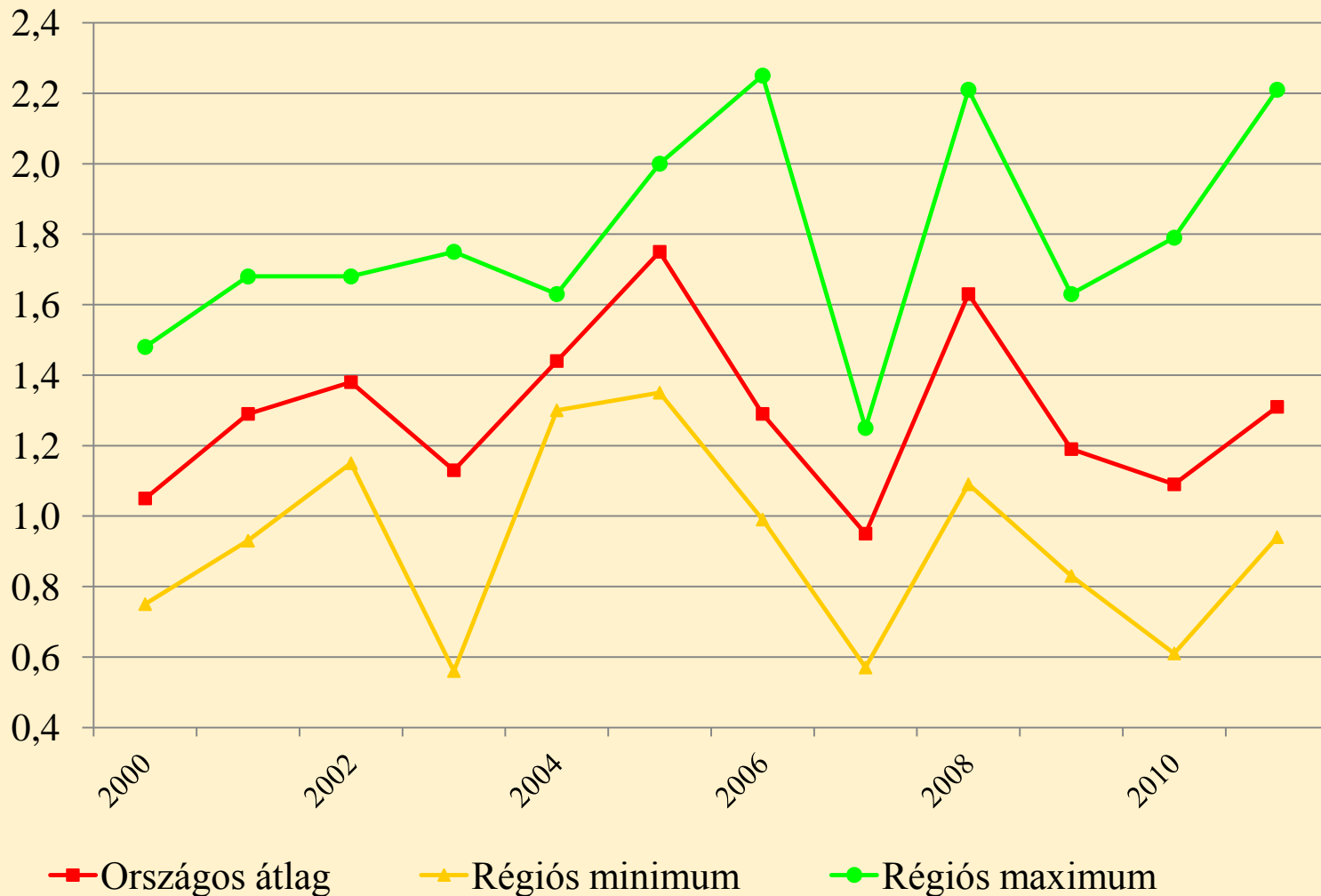
Ökológiai gazdálkodásban művelt köles termőterülete (hektár)

Magyarország köles termelése

- Éves szinten 6-14 ezer hektáron termesztnek kölest, elsősorban Dél-Alföldön, valamint a közép- és észak-magyarországi régiókban
- Egyre jelentősebb az ökológiai termesztés aránya
- A termésátlagok szórása éves és régiós szinten is magas

Köles termésátlagának alakulása Magyarországon (t/ha)

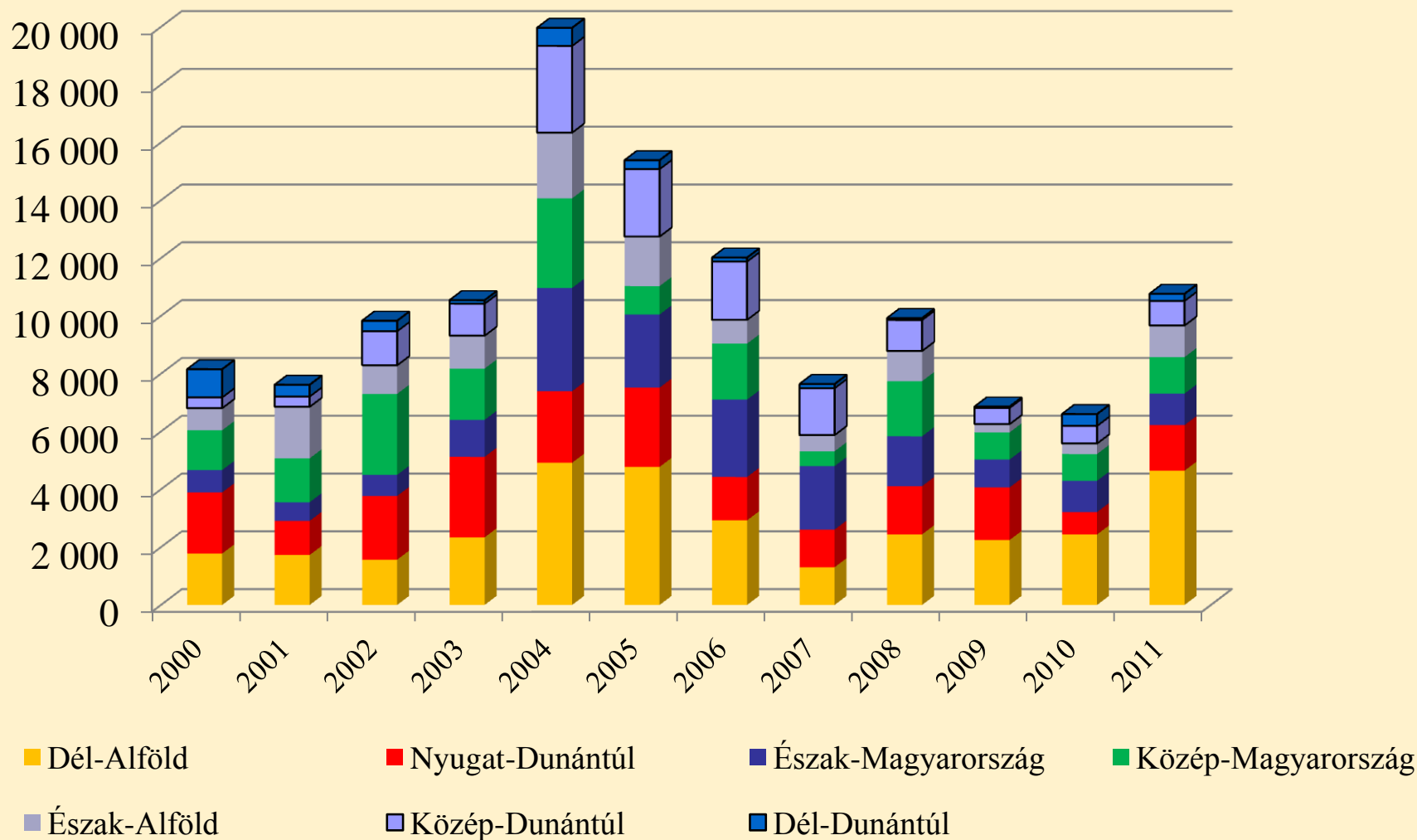

Magyarország köles termelése

- Éves szinten 6-14 ezer hektáron termesztnek kölest, elsősorban Dél-Alföldön, valamint a közép- és észak-magyarországi régiókban
- Egyre jelentősebb az ökológiai termesztés aránya
- A termésátlagok szórása éves és régiós szinten is magas
- A köles éves termésmennyisége 6-20 ezer tonna között alakul

Köles termésmennyisége Magyarországon (tonna)

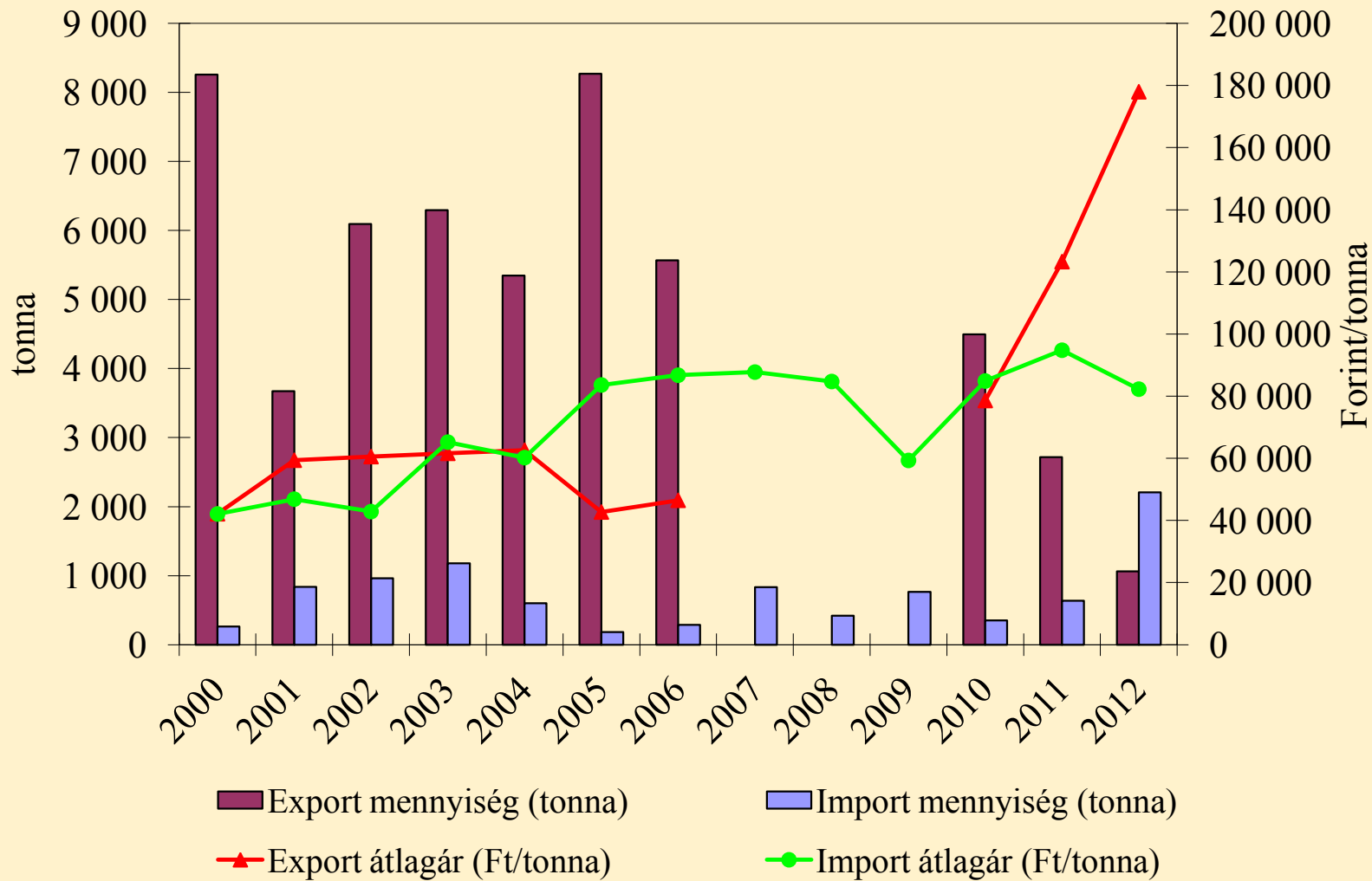
Forrás: KSH

Magyarország köles termelése

- Éves szinten 6-14 ezer hektáron termesztnek kölest, elsősorban Dél-Alföldön, valamint a közép- és észak-magyarországi régiókban
- Egyre jelentősebb az ökológiai termesztés aránya
- A termésátlagok szórása éves és régiós szinten is magas
- A köles éves termésmennyisége 6-20 ezer tonna között alakul
- A köles exportjában csökkenés, importjában növekedés tapasztalható
- Az export átlagára 2000-2012 között meredeken emelkedett, míg az import átlagára 2005 óta stagnál

Köles külkereskedelmének alakulása Magyarországon

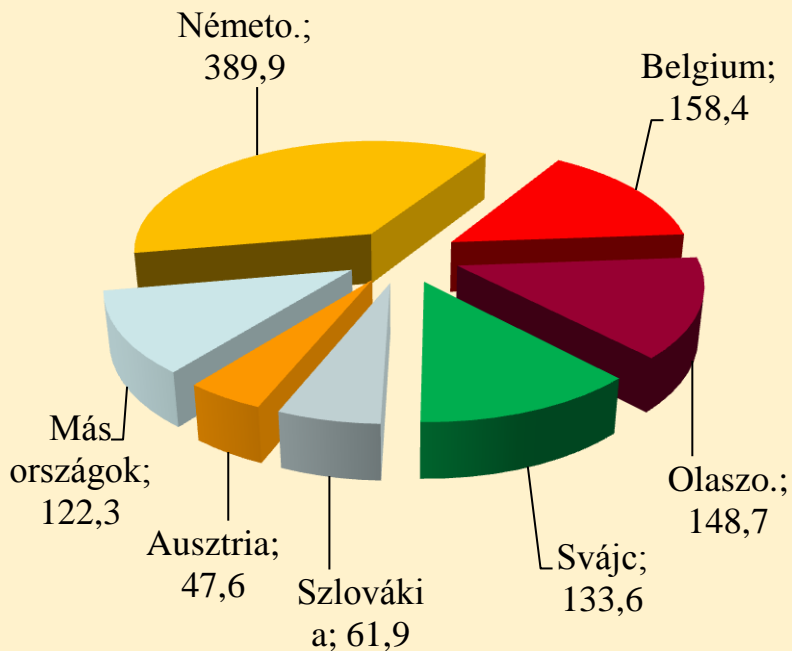
Magyarország köles termelése

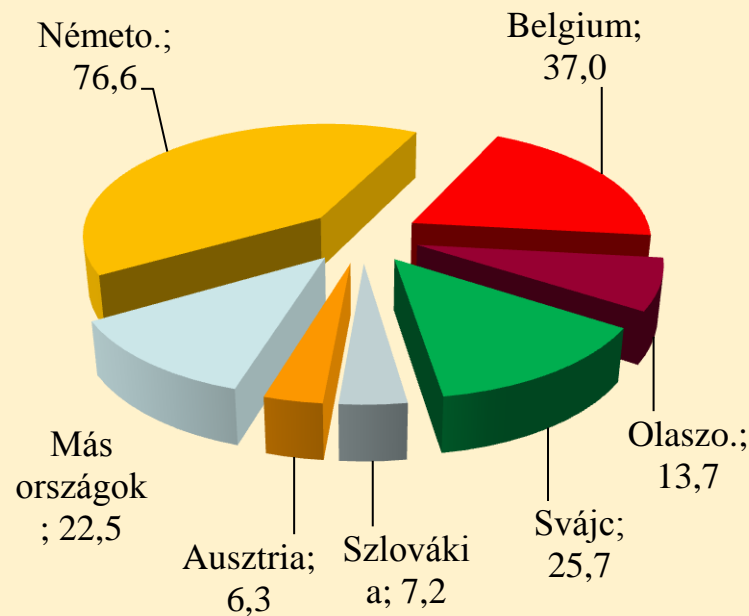
- Éves szinten 6-14 ezer hektáron termesztnek kölest, elsősorban Dél-Alföldön, valamint a közép- és észak-magyarországi régiókban
- Egyre jelentősebb az ökológiai termesztés aránya
- A termésátlagok szórása éves és régiós szinten is magas
- A köles éves termésmennyisége 6-20 ezer tonna között alakul
- A köles exportjában csökkenés, importjában növekedés tapasztalható
- Az export átlagára 2000-2012 között meredeken emelkedett, míg az import átlagára 2005 óta stagnál
- Legjelentősebb export célpiacunk Németország, Belgium, Olaszország és Svájc
- Importunk meghatározó része Ukrajnából érkezik

Köles legjelentősebb célpiacai Magyarország számára (2012)

Mennyiség (ezer tonna)

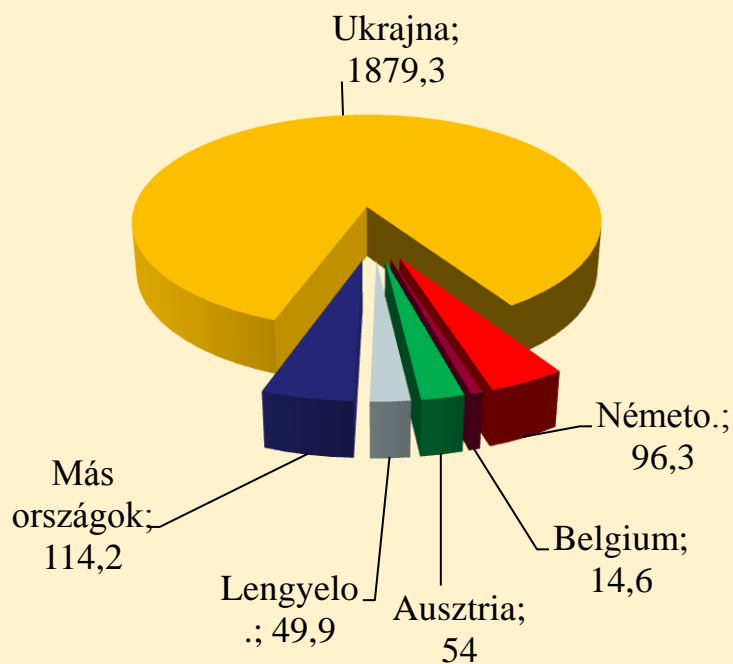
Érték (millió forint)

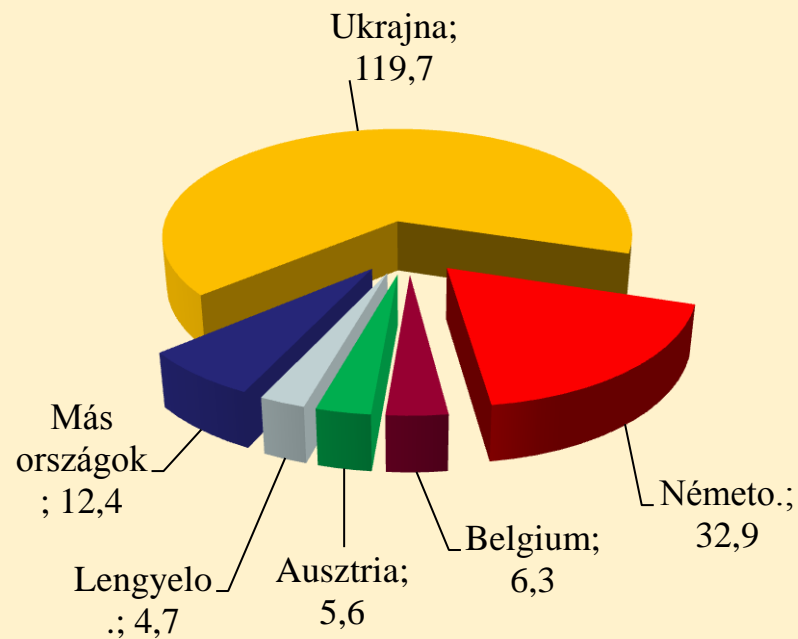
Köles legjelentősebb importőrei Magyarország számára (2012)

Mennyiség (ezer tonna)

Érték (millió forint)

A köles termesztés erősségei

- Alacsonyabb aranykorona értékű, gyengébb minőségű földeken is jó átlagtermést biztosít
- Önmagában nem mindig nyereséges megtermelni, de belvizes területeken alternatívát jelenthet, ugyanis később is el lehet vetni.
- Akár másodvetésként is alkalmazható, mert tenyészideje rövid
- Zöldségek után jó utóvetésnek, mert nincsenek közös kártevőik
- Kevesebb műtrágya felhasználást igényel, mint más gabonák
- Termesztésekor nem, illetve csak minimálisan kell növényvédőszerrel használni
- Biotermesztésű termékek magas aránya
- Stabil kutatói háttér

A köles termesztés gyengeségei

- Más gabonákhoz képest alacsony termésátlag
- Viszonylag sok gyomnövényt tűr meg maga mellett, így ha a gyom mérete azonos, akkor nem elég rostálni
- Három fajta (fehér, sárga és piros héjú) a piacon, keresletük és felvásárlási árak változó
- Zsugorodó madáreledelel piac
- Kis méretű köles termelő ország lévén nem vagyunk ármeghatározók (Ukrajna és Lengyelország)
- Csökkenő exportértékesítés

A köles termesztés lehetőségei

- Melléktermékek alternatív felhasználása (pl. köleshéjből párna)
- Folyamatosan növekszik az élelmezési célra történő felhasználás
- Új étkezési szokások (glutén-mentes étrend)
- Allergiás megbetegedések (lisztérzékenység) számának növekedése
- Folyamatos kutatói-fejlesztői háttér (Debreceni Egyetem Karcagi Kutatóintézet, Szegedi Gabonakutató Nonprofit Kft.)
- Készül a magyar köles-stratégia
- A biotermékek iránti kereslet nő, átvételi ára magas

A köles termesztés fenyegetései

- Zsugorodik a takarmánycélú felhasználás
- Szélsőséges időjárási körülmények
- GMO növények megjelenésével a biotermesztés veszélybe kerülhet
- A nagy köles termelő ország, Ukrajna közelsége

**Köszönöm a
figyelmet!**